

KANSAN ARKISTON TUTKIJANOPAS

Tervetuloa Kansan Arkistoon!

Kansan Arkisto on Yhteiskunnallisen Arkistosäätiön ylläpitämä kansalaisjärjestöjen ja vasemmistolaisen työväenliikkeen keskusarkisto. Arkisto kokoaa, säilyttää, järjestää ja luettelee aineistoja sekä tarjoaa niitä tutkijoiden käyttöön. Tutkijasalissa ulottuvillasi ovat asiakirja-, valokuva-, juliste-, äänite-, video- ja kuvataide- ja mikrofilmikokoelmat, digitoidut aineistot sekä käsikirjasto. Aineistojen käytössä neuvoo tutkijasalin päivystäjä.

Tietokannat ja aineistot

Asiakirjakokoelmien tiedonhakuja palvelee Yksä-arkistotietokanta. Tietokanta sisältää lähes kaikki arkistonmuodostajat ja suurimman osan arkistoluetteloista. Aineistoja voi hakea esimerkiksi arkistonmuodostajan nimen, paikkakunnan, rajavuosien, tunnisteiden, aineistotyyppien, asiasanojen, järjestämistason tai liitettyjen toimijoiden perusteella.

Joidenkin aineistojen näkyvyyttä (avoimessa verkossa) on rajoitettu tietosuojasyistä. Näyttörajoitettuja metatietoja voi kuitenkin selata tutkijasalissa käytössä olevasta näkymästä. Arkistossa on kaksi asiakaskonetta, joilta voi katsoa muun muassa näyttörajoitettuja ja digitoituja aineistoja sekä tietokantoja ja vain tiedostoina olevia arkistoluetteloita. Yksään on liitetty osa arkiston digitoidusta asiakirja-aineistosta.

Valokuva-arkiston Collecte-tietokannassa on kymmeniä tuhansia digitoituja kuvia. Osaa kuvista pääsee selaamaan osoitteessa finna.fi. Näyttörajoitettuja kuvia voi selata arkistotiloissa. Vain pieni osa valokuvista on digitoitu. Joistain kokoelmista on laadittu tekstimuotoisia hakemistoja.

Julisteet ja merkit löytyvät Collecten esine-puolelta ja kirjat kirja-puolelta. Taidekokoelma on tutkittavissa Collectesta arkistotiloissa. Tietokantaan luettelottomia aineistoja voi etsiä kortistoista. Kirjaston luettelot ovat kortistoissa vuoteen 1996 saakka, ja Collectessa vuodesta 1997 alkaen. Tutkijasalin lisäksi käsikirjaston teoksia on asiakastilojen ulkopuolella (mm. taide, elämäkerrat, sisällissota).

Järjestämättömiä ja luettelottomia aineistoja voidaan antaa käyttöön tapauskohtaisesti. Päivystäjä selvittää tarvittaessa, onko se mahdollista.

Tutkijasalissa ovat käytettävissä laitteet mikrofilmien, c-kasettien, CD/DVD-levyjen, VHS-nauhojen ja kelanauhojen toistamiseen.

Aineiston tilaaminen

Tilauksen voi tehdä Yksässä (asiakirjat), Finnassa (valokuvat), sähköpostilla (info@kansanarkisto.fi, kuva@kansanarkisto.fi), puhelimitse (0447210320) tai

paikan päällä. Tilauslomake allekirjoitetaan arkistossa, kun aineistot otetaan vastaan. Jokaisesta arkistosta, kirjasta tai valokuvakansiosta täytetään erillinen lomake.

Osa arkistoista sijaitsee etävarastossa, josta tilauksia noudetaan vain kerran viikossa (maanantaisin). Varastoaineistot pitää tilata tutkimusajankohtaa edeltävällä viikolla. Aineiston sijainti selviää Yksän Sijoituspaikka-kentästä (1=lähimakasiini, 2=etävarasto). Lähimakasiinissa sijaitseva aineisto toimitetaan tutkijalle välittömästi tilauksen yhteydessä.

Asiakirjoja ja mikrofilmejä lähetetään tilauksesta kaukolainoina Kansallisarkiston toimipisteisiin. Kansioita lähetetään noin viisi kerrallaan. Tilaa maksaa postikulut. Uuden tilauksen voi tehdä palautettuaan vanhat. Tilaukset tehdään Kansallisarkiston kaukolainapalvelun kautta. Vain arkistonluovuttaja voi lainata lahjoittamaansa aineistoa arkistolaitoksen ulkopuolelle esimerkiksi historiikin kirjoittamista tai näyttelyä varten. Emme kaukolainaa muistelmia, henkilöarkistoja, huonokuntoisia tai digitoituja aineistoja.

Aineiston käyttö

Aineiston käyttäjänä sitoudut noudattamaan tietosuojalakia, tekijänoikeuslakia ja lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Allekirjoittaessasi tilauslomakkeen sitoudut julkisuuslain 27 §:n mukaisesti siihen, että et käytä asiakirjaa ”sen henkilön vahingoksi tai halventamiseksi, jota asiakirja koskee, tai hänen läheisensä vahingoksi tai halventamiseksi taikka sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty.”

Osa arkistoaineistoista on käytössä vain arkistonjohtajan tai luovuttajan luvalla. Rajoitukset perustuvat joko lakeihin tai sopimuksiin luovuttajan kanssa. Käyttöanomus osoitetaan tapauskohtaisesti joko arkistolle, luovuttajalle tai luovuttajan edustajalle. Lähetä anomus sähköpostilla osoitteeseen marita.jalkanen@kansanarkisto.fi. Kerro tutkimusaiheesi ja perustele lyhyesti, miksi tarvitset kyseistä aineistoa tutkimuksessasi. Luvanvaraisia tai tekijänoikeuden alaisia aineistoja ei saa kuvata ilman henkilökunnan lupaa. Varaudu todistamaan henkilöllisyytesi, kun vastaanotat käyttörajoitettuja asiakirjoja ensimmäisen kerran.

Tutkijasalissa käyttäytyminen

Myös tutkijalla on vastuu ainutkertaisen arkistoaineiston säilymisestä. Käsittele aineistoa aina huolellisesti ja puhtain käsin. Säilytä asiakirjojen järjestys kansioiden sisällä ja aseta ne takaisin kansioon huolellisesti – niin etteivät ne rypisty. Älä kirjoita muistiinpanoja asiakirjojen päällä. Valokuvien ja muiden hauraiden aineistojen käsittelyä varten saa päivystäjältä käsiineet.

Tutkijasaliin saa viedä vain muistiinpanovälineet (kynä/paperi, tietokone, puhelin, kamera). Aulassa on lukittavat lokerot laukkuja ja reppuja varten. Tutkijasalissa ei saa syödä eikä juoda. Kahvihuoneessa voi syödä eväitä.

Tutkijasaliin tilatut aineistot löytyvät varaushyllystä. Asiakirjoja säilytetään hyllyssä kaksi viikkoa (tai muu sovittu aika). Kun jätät kansioita varaushyllyyn, liitä mukaan päiväyksellä ja nimelläsi varustettu keltainen lomake. Lomakkeessa voi selventää tulevaa käyttötarvetta vapaamuotoisesti (esim. ”Tulen jatkamaan viikolla 50”).

Kansiot, joita et enää tarvitse, viedään palautuskärryyn, joka sijaitsee tutkijasalin oven vieressä.

Kuvaaminen ja kopiot

Vapaassa käytössä olevaa arkistoaineistoa saa kuvata muistiinpanotarkoituksessa henkilökohtaiseen käyttöön. Muistiinpanotarkoituksessa otettuja kuvia ei saa levittää eteenpäin esimerkiksi internetissä. Luvanvaraisten aineistojen kuvaaminen on kiellettyä ilman arkiston henkilökunnan lupaa. Kuvaaminen ei saa häiritä muita tutkijoita.

Valokopiotilaukset tehdään päivystäjälle. Tilauslomake asetetaan kopioitavien asiakirjojen väliin. Yksittäisiä asiakirjoja ei saa ottaa irralleen kopiointia varten. Hinnasto löytyy kotisivuilta ja päivystyksestä. Kopiot maksetaan käteisellä. Kopiot voi saada myös tiedostoina. Valokopioita ei oteta ennen vuotta 1944 painetuista niteistä, heikkokuntoisista aineistoista tai tekijänoikeuksien alaisista asiakirjoista. A3-kokoa isommat julkisteet ja lehdet eivät mahdu arkiston kopiokoneeseen.

Valokuvia ei valokopioida, vaan maksulliset kopiot toimitetaan aina digitaalisina. Tilaukset tehdään Finnan kautta tai suoraan kuva-arkistosta. Hinnasto löytyy päivystyksestä ja kotisivuilta. Päivystäjä tai kuva-arkiston tutkija auttaa tilausten tekemisessä. Kuvien käytössä tulee ottaa huomioon tekijänoikeudet.

Lähdeviitteet ja -luettelo

Lähdeviitteissä tulee mainita käytetyn asiakirjan nimi, aikamääre sekä yleensä arkistonmuodostajan tai kokoelman nimi, sarjamerkintä ja/tai alasarjan nimi. Viimeisenä mainitaan arkiston nimi, Kansan Arkisto. Lähdeluettelossa tulee mainita arkistonmuodostajan tai kokoelman nimi ja tarvittaessa asiakirjasarjan nimi. Kokoelmanimikkeet on esitettävä täydellisinä muodossa, jossa ne esiintyvät arkistoluettelossa. Kuvaluetteloon tai kuvan yhteyteen merkitään kuvaajatiedot ja arkiston nimi.

Kansan Arkistolla ei ole virallista lyhennettä. Suosittelemme, että arkiston nimeä ei lyhennetä, koska kirjavat lyhenteet vaikeuttavat lähdeviitteiden tulkintaa. Arkistosta aiemmin yleisesti käytetty lyhenne KA sekoittuu nykyisin Kansallisarkistoon.

Esim.

Lähdeviitteet:

- SSTP:n puolueuuevoston pöytäkirja 31.3.1922, s. 10-11, SSTP CC, Kansan Arkisto
- Cay Sundströmin lähettämä kutsu 15.10. kokoukseen, Mauri Ryömän arkisto, CD, Kansan Arkisto
- Veikko Sippolan muistio v. 1948 kapinahuhuista 15.5.1972, Sisäpolitiikka kokoelma, Demokratian vastainen toiminta, Kansan Arkisto
- Pyöräilijöiden mielenilmaisu 24.5.1970 (valokuva), kuvaaja Yrjö Lintunen, Kansan Arkisto

Lähdeluettelo:

Kansan Arkisto:

- Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen arkisto
 - Puolueneuvoston pöytäkirjat
 - Oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat
- Mauri Ryömän arkisto
 - Saapuneet kirjeet vankilaan
 - Eduskuntatyö
- Sisäpolitiikka-kokoelma
- Demokratian vastainen toiminta
 - Kuvaaja: Yrjö Lintunen
 - Satakunnan Työn valokuvakokoelma

Tutkijalta toivomme

- Vapaakappaleen julkaisusta tai kopion opinnäytteestä, jonka lähdeaineistona olet käyttänyt arkiston kokoelmia. Kopion voi toimittaa myös digitaalisena.
- Tutkimustyön kuluessa mahdollisesti kerääntyneen uuden lähde- ja/tai käsikirjoitusaineiston luovuttamista Kansan Arkistoon.
- Nimen kirjoittamista vieraskirjaan (joka käynnin yhteydessä) tutkijakäyntien tilastointia varten.

Vetehisenkuja 1, 00530 Helsinki

Avoimna: tutkijasali ti-pe 9–16 – toimisto ma-pe 9–16

päivystys 044-7210320 – arkistonjohtaja 044-7210306

www.kansanarkisto.fi – info@kansanarkisto.fi